

Sygnatura akt VIII Gz 91/17

POSTANOWIENIE

Dnia 17 sierpnia 2017

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Leon Miroszewski (sprawozdawca)

Sędziowie: SSO Agnieszka Górską

SSR (del.) Rafał Lila

po rozpoznaniu w dniu 17 sierpnia 2017 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

w postępowaniu z wniosku S. I.

o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej

na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum

w S. z dnia 18 stycznia 2017 roku, sygnatura akt XII GU 311/16

postanawia:

oddalić zażalenie.

Agnieszka Górską Leon Miroszewski Rafał Lila

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 stycznia 2017 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie – Sąd Upadłościowy, po rozpoznaniu wniosku S. I., złożonego dnia 30 września 2017 roku, o ogłoszenie upadłości osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej, oddalił wniosek. W uzasadnieniu stwierdził, że zaistniała niewypłacalność wnioskodawcy w rozumieniu art. 11 ustawy Prawo upadłościowe albowiem utracił on zdolność do regulowania wymagalnych zobowiązań względem wierzycieli na kwotę ponad 140.000 złotych, od roku 2006 nie regulował zobowiązań podatkowych w zakresie podatku od towarów i usług w czasie gdy prowadził działalność handlową jako przedsiębiorca, natomiast pod koniec 2009 roku utracił zdolność regulowania swoich zobowiązań z tytułu kredytu obrotowego. Mimo to stwierdził, że dłużnik z własnej winy nie regulował zobowiązań podatkowych, czego dowodzi także to, że został on skazany prawomocnym wyrokiem karnym za przestępstwo z art. 54 § 2 w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. W tym Sąd Rejonowy upatrywał przeszkody w rozumieniu art. 441⁴ ust. 1 Prawa upadłościowego, sprzeciwiającej się ogłoszeniu upadłości, polegającej na tym, że dłużnik doprowadził do swej niewypłacalności umyślnie. Uznał, że celowe nieregulowanie swoich zobowiązań podatkowych przez dłużnika nie jest działaniem zasługującym na ochronę w postaci ogłoszenia upadłości konsumenckiej. Sąd upadłościowy stwierdził także, że dłużnik nie złożył w terminie wynikającym z art. 21 ust. 1 Prawa upadłościowego wniosku o ogłoszenie swojej upadłości, co stanowi przeszkodę w ogłoszeniu upadłości wynikającą z art. 441⁴ ust. 2 pkt 3 Prawa upadłościowego, zwłaszcza że zobowiązania dłużnika powstały przede wszystkim w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Sąd upadłościowy nie dopatrywał się w przypadku tej przeszkody względów słuszności, ani humanitarnych. Stwierdził, że dłużnik jest osobą zdrową, młodą, nieposiadającą obecnie nikogo na utrzymaniu, posiadającą realne szanse na znalezienie zatrudnienia.

Wnioskodawca złożył zażalenie na to postanowienie wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Zarzucił naruszenie art. 35 Prawa upadłościowego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że przepis ten pozwala na zastosowanie art. 11 k.p.c., podczas gdy z art. 35 p.u. wynika, że stosuje się odpowiednio przepisy księgi pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego, a art. 11 należy do przepisów ogólnych; art. 491⁴ ust. 1 Prawa upadłościowego poprzez nieprawidłowe przyjęcie, że wnioskodawca umyślnie spowodował stan swojej niewypłacalności; art. 491⁴ ust. 2 Prawa upadłościowego poprzez nieprawidłowe przyjęcie, że ogłoszenie upadłości dłużnika nie jest uzasadnione względami słuszności lub humanitarnymi. Zarzucił także nierozpoznanie istoty sprawy w zakresie przyczyn niewypłacalności dłużnika.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący, rozwijając przedstawione zarzuty, powołał się między innymi na zapatrywania w sprawie definiowania pojęcia umyślności, powołując się na uzasadnienie projektu ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, wskazując, że umyślność oznacza objęcie zamiarem dłużnika doprowadzenia do niewypłacalności lub jego pogłębienia, a nie sam fakt umyślnego dokonania czynności, które do niewypłacalności doprowadziły. Dalej stwierdził, że Sąd pierwszej instancji nie wziął pod uwagę niedoświadczenia życiowego dłużnika i jego braku wiedzy odnośnie kwestii prawnych, ekonomicznych i podatkowych. Dłużnik nie zgodził się więc, że celowo nie regulował swoich zobowiązań podatkowych. Nie zgodził się także ze stwierdzeniem Sądu Rejonowego, że naruszył klauzulę rozsądku przez to, że nie zgłosił wcześniej wniosku o ogłoszenie upadłości. Powołał się na koniec na swoje koszty utrzymania, pozostając w związku konkubenckim. Stwierdził nadto, że ponieważ jego zadłużenie przypadło w czasie, w którym nastąpiła kumulacja problemów małżeńskich, zdrowotnych i finansowych matki dłużnika, korzystającej z jego pomocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie nie może być uwzględnione. Skarżący w istocie nie zaprzeczył ustaleniom dokonany przez Sąd Rejonowy a wskazanym w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, co do stanu jego niewypłacalności oraz czasu jej powstania, jak też, że mając jako przedsiębiorca obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, nie złożył go w terminie ustawowym.

Skarżący zakwestionował natomiast przyjęcie, że jego zachowanie, jako dłużnika było zawinione w sprawie nieregulowania zobowiązań podatkowych. Kwestia ta, choć oczywiście błędnie oceniona przez skarżącego, bowiem jego deklarowana niewiedza, poza daleko idącymi wątpliwościami, czy faktycznie istniała, nie tłumaczy zaniechania wypełniania obowiązków publicznoprawnych o powszechnym charakterze, zwłaszcza w stosunku do przedsiębiorców zajmujących się działalnością handlową, nie ma znaczenia w niniejszej sprawie w aspekcie normy art. 491⁴ ust. 1 Prawa upadłościowego. Sąd Rejonowy zdaje się łączyć winę dłużnika nie z wprowadzeniem się dłużnika w stan niewypłacalności z powodu nieregulowania zobowiązań podatkowych, lecz z samym zaniechaniem wypełniania obowiązków publicznoprawnych, tymczasem w świetle art. 494⁴ ust. 1 Prawa upadłościowego chodzi o zawinione doprowadzenie się dłużnika do stanu niewypłacalności lub zwiększenia jej stopnia. W związku z powyższym, zawinione niewypełnianie obowiązków podatkowych przez dłużnika samo w sobie nie spowodowało skutku powstania niewypłacalności, ani zwiększenia jej stopnia.

Sytuacja ta ma natomiast znaczenie w ocenie, czy o ile ma miejsce jakakolwiek inna przeszkoda w ogłoszeniu upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, to za ogłoszeniem upadłości przemawiają względy słuszności lub humanitarne. Sąd Rejonowy ma rację, że zawinione niewypełnianie zobowiązań podatkowych, których zaległość ciąży na dłużniku, nie może przemawiać za korzystaniem przez dłużnika z ochrony wyrażającej się orzeczeniem w stosunku do takiego dłużnika upadłości konsumenckiej. Zatem przyznane przez dłużnika istnienie przeszkody, o której mowa w art. 491⁴ ust. 2 pkt 3 Prawa upadłościowego, a więc niezłożenia w terminie, wbrew przepisom ustawy, wniosku o ogłoszenie upadłości, mimo istnienia takiego obowiązku, musi być ocenione również przez pryzmat tego, że ogłoszenie upadłości służyłoby między innymi do przynajmniej częściowego umorzenia zobowiązań publicznoprawnych dłużnika, w tym takich, których regulowania z własnej winy zaniechał, za co został prawomocnie skazany wyrokiem karnym. Sprzeciwia się to zasadzie słuszności. Pozostając przy kwestii powołania

się przez Sąd upadłościowy na wyrok karny przeciwko dłużnikowi, zarzut nieuprawnionego przytoczenia przez Sąd Rejonowy art. 11 k.p.c. jest bez istotnego znaczenia, wobec oparcia przez ten Sąd rozstrzygnięcia bez zależności z tą regulacją. Przepis ten, choć faktycznie wskazany w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, nie był podstawą ustaleń sądu upadłościowego w sprawie zawinienia dłużnika co do braku regulowania zobowiązań podatkowych, bowiem sąd ten analizował sprawę tego zawinienia w aspekcie cywilnoprawnym, w tym w kontekście bycia w czasie tej sytuacji przez dłużnika przedsiębiorcą, zaś skazanie orzeczeniem karnym nie ma w tej analizie decydującego znaczenia.

Rację ma też Sąd Rejonowy, że za ogłoszeniem upadłości wnioskodawcy nie przemawiają również względy humanitarne. Przede wszystkim powtórzyć należy za Sądem pierwszej instancji, że wnioskodawca jest osobą młodą, niemającą nikogo na utrzymaniu, w pełni sił, dysponującą wystarczającymi kwalifikacjami do podjęcia pracy pozwalającej nie tylko na własne utrzymanie, ale także na wypełnienie ciężących na nim zobowiązań. Deklarowana przez wnioskodawcę pomoc materialna jego matce, którą wskazał jako jedną z przyczyn powstania niewypłacalności, obecnie nie występuje, przynajmniej w stopniu wyższym niż w normalnych stosunkach rodzinnych. Tym samym nie zachodzą nadzwyczajne okoliczności, które pozwalałyby na ogłoszenie upadłości wnioskodawcy ze względów humanitarnych.

Mając na uwadze powyższe należało uznać, że zaskarżone postanowienie odpowiada prawu. Tym samym, zgodnie z art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 229 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, należało oddalić zażalenie jako bezzasadne.

Agnieszka Górka Leon Miroszewski Rafał Lila